

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Til Minde om Bisp-
inde J. G. Gad født
Clausen.

18-5-1850

TIL MINDE

OM

BISPINDE

SOPHIE GEORGIA GAD,

FØDT CLAUSEN.

1799 JUNI 24 — 1875 MAI 21.

Thieles Bogtrykkeri.

Ved Moders Baare.

Tale ved Bisættelsen i Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn
af Pastor **H. G. Clausen Gad.**

Fred med Dit Støv! Guds Fred med Din Aand, elskede, velsignede Moder! Med Skilsmisssens dybe Vemod i Hjertet samles Dine Børn med Slægt og Venner nu sidste Gang om Dig hernede, men ingen Klage skal lyde ved Din Baare, kun et »Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet!« Et Liv, rigt paa Velsignelse Kjærlighed og Naade, ligger her afsluttet for os, vi have mistet saa meget, langt mere end jeg kan udsige, men Dine Børns Følelse ved Din Bortgang, Moder, skal dog kun være den samme, som gik gjennem hele Dit Liv, Tak, Hjertets Tak til Gud, som gav. O Herre! Du har herliggjort Dit Navn paa vor Moder, Du har lagt Velsignelse efter Velsignelse paa hendes Hoved, Din Trofasthed og Miskundhed har fulgt hende paa alle hendes Livsveje. Du gav hende det varme Hjerte, den

lyse Tanke, den trofaste Haand, det livlige Sind, der vandt hende saa Manges Hjerter nær og fjernt; Du gav hende Troens, Ydmyghedens, Taalmodighedens, Taknemmelighedens Aand, et Guds Barns Aand, saa hun bekjendte sig ringere end al den Trofasthed og Miskundhed, som Du havde gjort imod hende, saa hun under al Livets Velsignelse i Støvet dog haabede paa og længtes efter Livets Velsignelse i Dit Kjærlighedshjem, hvor Du samler Dine Venner til evig Fred. Som den ældste af hendes levende Børn er jeg den, hvis Minder gaae længst tilbage i vort deilige uforglemmelige Barn-domshjem; den unge Moder, den kjærlige trofaste forstandige Hustru, staaer endnu saa levende for min Sjæl. O! hvor var hun vor kjære tidligt hjemkaldte Fader en god Medhjælp fra Gud og i Gud og til Gud, en rigtig Præstekone og Biskops Hustru, ædel, høisindet, dyb og varm og livsfrisk; hvor delte hun alle Faders Glæder og Sorger, de store og de smaa, hvor klyngede hun sig til ham, som Vedbenden til Egen, hvor spredte hun Solskin, Varme og Lys og Glæde i Hus og i Hjerter. Naar Fader under sit svære anstrængende Præsteliv her i Hovedstaden kunde føle sig træt, hvor fandt han ikke Hvile og Opmuntring ved hendes Side i det lykkelige hyggelige Hjem, og siden paa Falster og i Odense, hvor forstod hun det saa vidunderligt, at gjøre ham lykkelig, at glatte hver Fold i hans Pande, at gjøre det lyst

og varmt omkring sig, hvor plejede hun ham og var hans Trøst i den lange Sygdom, da hun ikke veg fra hans Side Dag og Nat, saa han velsignede hende som den bedste Gave, Gud havde givet ham i Livet.

Og som hun var Faders Velsignelse, hvad var hun ikke for os, kjære Sødskende, fra vor Barndom, til hun med de graa Haar er lagt til Hvile? Mindes I, hvorledes hun foldede vore Barndoms-hænder til Bøn, hvorledes hun formanede os og tog os til sit Bryst og græd med os, naar vi havde forsét os? Mindes I, hvorledes hun levede for sine Børn og deres Opdragelse, hvorledes hun sad ved vor Sygeseng; hvorledes hun delte vore Glæder og trøstede os i vore Sorger? Mindes I de Moderbreve, hvori hun vedblev at leve med os, efterat vi maatte fra Hjemmet, og hvori hendes hele rige Sjæl udtalte sig til os? Mindes I, hvorledes hun aabnede sit Hjerte for dem, vi elskede og bragte til hende som vore Ægtefæller, hvorledes de for vor Skyld strax bleve hendes Børn? Mindes I, hvorledes det var hendes bedste Glæde at besøge os, at tage Børnebørn i Favn og følge os i Stort og i Smaat? Mindes I, hvorledes det frydede hendes Hjerte, naar hun kunde samle os hos sig, Gamle og Unge, i det yndige Hjem, hvor hun levede de gamle Dage med vor kjære yngste Broder? O! hvor var hun dog en yndig, en kjærlig, en velsignet

Moder. Tak, o Gud! Du, som gav os hende. Jeg véd, at jeg tør tale, som jeg gjør, uden at Nogen af Eder, som samles med os her om Moders Baare for at sige hende det sidste Farvel, vil forundre sig derover; I, som kjendte, skattede og elskede hende i hendes Liv for det varme deltagende kjærlighedsrige Hjerte, for det stærke aldrig svigtende Familiesind, for det hengivne, prøvede Venskab, dersom I skulde sige: Hvad var det, som gav hende Særpræget? Hvad var det, som først og sidst fyldte hendes Hjerte og bredte det milde, det lykkelige Skjær over hendes velsignede Ansigt? Ikke sandt, hun var en Moder!

Og nu er det varme Hjertes Slag standset, og Du, Herre, har taget hende hjem til Dig. Ogsaa Tak derfor, Herre! Ikke uventet hverken for hende eller os kom Døden; fra den Tid, da hun sad ved vor hjemkaldte Faders Dødsleje, levede den stærke Hjemve hos hende, saa ofte talte hun med os Børn om sin Bortgang og lod os mærke, hvor glad og tillidsfuld hun var i Troen paa Vorherre, og forlenedes der hende end en sjælden Sundhed og Livsglæde trods de graa Haar og de mange Aar, hun mindedes dog saa ofte om, at hun ikke havde noget blivende Sted her, men skulde søge det tilkommende, og hun søgte det, og — Gud ske Lov! hun fandt det, fandt det i vor Herre Jesus Christus, hvis Naade rigeligen var udøst i hendes Hjerte. Hun er død

i en god Alderdom, lykkelig og taknemmelig for Guds rige Godhed og Naade imod hende, med Fred i Hjertet og Haabet om i hans Himmel at samles med alle dem, som Gud gav hende. Lyst var hendes Liv, let var hendes Død, salig er hendes Evighed for Jesu Christi Skyld. Og derfor Herre, lovet være Dit Navn! Fyld os i vor Sorg og vort Savn med Din Trøst! Bevar os i den Kjærlighed, der var Moders store velsignede Arv til hendes Børn! Løn hende i Din Himmel for Alt, hvad hun har været for os. Og saml os Alle engang i Dit evige Kjærlighedshjem med Fader og Moder omkring Dig! Amen!

Nogle Ord af Provst C. Pram Gad i Gammelby,
frømsagte af ham ved Baaren. ' 1

Ikke kan jeg her fortie
Mit vemodige Farvel,
O, modtag det, vor Sophie,
Fra min fulde, rørte Sjæl!

Lange Tider saae jeg svinde,
Mangen Høst og mangel Vaar;
Som en yndefuld Kjærminde
Dit Livsbilled for mig staaer.

Omstøbt er det gamle Stræde,
Hvor i Faders Hus Du gik
Og fremtrylled Liv og Glæde
Ved Dit unge milde Blik.

Lukket er det Hjem, Du stifted
Ved en elsket Husbonds Haand,
Hvor hver Skygge Du bortvifted
Ved Din blide, livsfro Aand.

Spredt er Kredsen, som Dig nævned
Med det ømme Modernavn,
Ak idag den hid er stævnet
Under fælleds Suk og Savn.

Ak, saa meget er forsvunden!
Et dog, Gud ske Lov! bestaaer:
Kjærlighed, som tro bli'er funden,
Løfte har om evig Vaar.

Tak, min kjære Svigerinde,
For dit lange, smukke Liv,
For hvert kjærligt Ord og Minde!
Tak fra Pram, hans Børn og Viv!

Tak, min Broders fromme Enke,
For hvert Smil i Aftenskjær!
Held os! Støvet kun vi sænke,
Aanden i Guds Rige er!

.

Et lille Livsbillede

(meddelt af Stiftsprovst Chr. Gad i Aalborg).

Min Moder Sophie Georgia Gad, født Clausen, er født i Kjøbenhavn St. Hans-Dag 1799 i et saare lykkeligt Hjem. Hendes Fader var den begavede og nidkjære Præst, senere Stiftsprovst ved Frue Kirke Henrik Georg Clausen († 1840), hendes Moder var Sophie Magdalene Schjern, »en ædel Aand med kvindelig, dyb, stille og selvopoffrende Kraft, med lys og dannet Forstand, en ren og ædel Anskuelse af Livet«, og det syntes, som Moder i Ydre mest lignede Faderen, i Indre havde mest i Arv efter Moderen.

Aarhundredets Begyndelse havde sine trange Tider for Fædrelandet, ogsaa for hendes Hjem. Det hørte til hendes tidligste Minder, at Sommerens bedste Tid tilbragtes hos Morfaderen i Halsted Præstegaard paa Laaland, og der var hun, da Hjemmet fuldstændigt ødelagdes ved Englændernes Bombardement 1807, og Familien ved sin Tilbage-

komst stod berøvet Alt. Under smaa Kaar voxede hun op, men havde ofte sin Glæde af at mindes, hvor lykkelige de dog vare, naar de mange Børn arbejdede ved ét Lys, Moderen med sin flittige Naal, Børnene hver med sin Bog, Sophie da beskjæftiget med Lektier til »Mamsel Lindes Institut«, hvor Venskabsforbindelser knyttedes, som varede igjennem hele Livet. I hendes fagre Ungdom mistede hun sin Moder († 1812), og det voldte et føleligt Savn i Hjemmet; men nu knyttede hun sig end mere til sin Fader, søgte ved Musik og Sang og den hende skjænkede Aands-Livlighed at opmuntre ham, og hans yngste Datter blev ham meget kjær. De følgende Aar fik deres Betydning for hende ved den Kreds af Ældre og Yngre, som havde en Glæde og Ære i at have Adgang til hendes Faders Hus, og som hendes begavede Brødre førte til det. Her lærte hun da ogsaa den unge Mand at kjende, der blev hendes kjærlige Ægtefælle, Præstesønnen Peter Christian Stenersen Gad, født den 27de April 1797. Min Fader var theologisk Kandidat, begavet med en klar Forstand, rige Kundskaber og et trofast Sind, just skikket til at vinde Indgang i Stiftsprovst Clausens Hus, og han vandt snart (i Maj 1820) hans yngste Datters Hjerter, og da han 1821 blev Adjunkt ved Frederiksborg lærde Skole, førte han sin Brud hjem den 4de Sept. 1822. Her tilbragtes 2 lykkelige Aar;

Gagen var lille (400 Rd.), men de maatte senere stedse erkjende, at de aldrig i deres Ægtestand vare saa velhavende som dengang; i Ferierne drog de til min Faders Forældre i Skjævinge Præstegaard eller til Kjøbenhavn og især med Glæde, da de havde deres Førstefødte med sig, og Udflugter til Nøddebo og Fredensborg hørte til det Hyppige, fordi de holdt Hest og Vogn, nemlig $\frac{1}{2}$ Hest, saa at den var Adjunktens om Søndagen og Bondens de sex Søgnedage. Da min Faders Hu stod, som hele Slægtens, til geistlig Virksomhed, blev han 1824 Præst ved Frue Kirke i Aalborg og Annexet Søndertranders, og her virkede han i 4 Aar. Nu ere 50 Aar henrundne siden, men de ere ikke faa, som endnu med Anerkjendelse omtale ham der, og da saa ved Guds Førelse en af de under Opholdet i Aalborg fødte Sønner langt senere fik Præstegjerning der, blev det min Moders Glæde hver Sommer paa sine Besøg at opfriske gamle Minder. Det var glade, sorgfri Ungdomsdage, og Kjøbstadslivet havde dengang endnu Meget af sit gammeldags Gemytlige; den Tids ejendommelige selskabelige Sammenkomster til »Thevand«, Dands og Sang erindrede hun stedse med Fornøjelse. Dog laa Aalborg — især dengang — saa langt borte fra Kjøbenhavn og hele Slægten; derfor ombyttedes Virksomheden ved Limfjorden med Virksomhed i Kjøbenhavn, og de drog da 1828 med deres tre Sønner og deres

Løsere paa en lille Jagt over Kattegat til Hovedstaden; Rejsen varede flere Dage og var, om ikke farlig, dog ingenlunde behagelig; en Paasejling gav en af de paa Dækket opstablede Børnesenge et Stød, der truede med at føre den i Bølgerne; heldigvis laa ingen af Smaadrene i den. I Kjøbenhavn var saa Fader residerende Kapellan først i nogle Aar ved Frue Kirke, senere i mange Aar ved Trinitatis Kirke, og Moder var ham en trofast Medhjælp. Hun havde en betydningsfuld Virksomhed i sit Hjem; Børnene bleve flere (7 Sønner og 1 Datter) og voxede til, og da Forældrene havde godt Greb paa Opdragelse, betroede ogsaa Fremmede dem deres Børn; bragte saa Faderen hver Morgen de mange Drengene ud over Vanskeligheden hos Cicero og Livius, saa ordnede Moderen om Aftenen Alt saa godt til deres Læsning; et Bord opstilledes i Dagligstuen, og der sad de om Lampen, og nu var det en fransk og nu en tydsk Lektie, som hun gjennemgik med dem. Det var et arbejdsomt Liv; men naar saa Sommerferien kom, da hviledes der; et Posthorn lod sig høre paa Gaden og snart var hele Flokken og Sælskindskufferterne anbragte paa den store Vogn, og afsted gik det til Slægt og Venner rundt om i Landets forskjellige Dele. Var det i Hovedstaden et bevæget Liv for Manden, saa var det ligesaa for Hustruen; Dagens store Spørgsmaal i videnskabelig, pædagogisk og

politisk Henseende tog min Fader med sin livlige, frisindede Aand Del i, og Husets Moder havde derfor ofte Gjæster ved sit Bord, der senere nævnedes som Landets ypperste Mænd, Bærere for dets Frihedsudvikling, og saaledes mindes jeg særlig en sluttet Kreds af 12 Mænd, som mødtes maanedlig hos hinanden til Middag; det gik ikke stort til med Anretningen; men der skiftedes Ord og modnedes Tanker ved saadanne Sammenkomster, der senere bar deres betydningsfulde Frugter. De mange Krav, som Børnenes Opdragelse stillede, og den Omstændighed, at Præstegjæringen i et Sogn paa over 30,000 Sjæle i flere Henseender havde sit Utilfredstillende, lod min Fader med Glæde tage imod det Tilbud 1845 at overtage Bispeembedet for Laaland-Falster Stift, og nu fik da Moder sin stille Virken i Nykjøbing, hvorfra Kjærlighedsbreve i Mængde sendtes til de for deres Fremtidsudviklings Skyld i Hovedstaden efterladte 4 Sønner, og da Faders Gjærning var ham kjær, saa blev det ogsaa lykkelige Aar her, og her knyttedes nye Venskaber og gamle fornyedes. Men Mangelen af en Embedsbolig og fornemmelig den Omstændighed, at dette Bispeembede ikke gav den til praktisk Virksomhed anlagte Mand Gjærning nok, lod Forældrene foretrække, da Fyens Bispestol blev ledig, at drage til Odense 1849. Hvor var dog Moder her i sit Element! Den rummelige Bispegaard havde Gjæsteværelser for

de Mange, hun gjerne saa hos sig, og her var Haver med skønne Blomster og herlig Frugt, og her var det allerbedste, en i høj Grad tilfredsstillende Virksomhed for hendes Ægtefælle. Men snart drog mørke Skygger frem; Fader blev syg, og nu var Hustruens Plads ved hans Leje i en lang Tid, i hvilken Haab og Frygt vexlede, indtil han gudhengiven og stille døde den 12te Okt. 1851. Saa stod den livsglade Kvinde saa bedrøvet, og skjønt hun havde Mange at leve for og iblandt, saa var hende det Kjæreste berøvet; Savnet følte hun stedse, og dertil kom snart et nyt Hjertesaar, da hendes førstefødte Søn, for hvem hun havde følt saa kjærligt og trofast, døde. Dog gav Gud hende en god Enkestand, saa hun ofte maatte takke ham. Hendes Hjem var nu atter i Kjøbenhavn, hvor hendes eneste og kjære Datter efter nogle Aars Forløb drog ud af Hjemmet for ogsaa i Hovedstaden at blive Hustru og Moder i et eget Hjem, og hvor to Sønner fandt deres Virksomhed, den Ene som Boghandler, den Anden som Mægler, medens to andre søgte deres først som Lærere senere som Præster paa forskjellige Steder i Landet. I Børnene og deres Hjem fandt den kjærlige Moder og Bedstemoder sin Glæde; havde hun end maattet se 3 af sine Sønner dø, de to som voxne, saa var hun dog taknemlig ved at eje saa Mange, hun kunde kalde Sine; for og med dem levede hun, og navnlig faldt den yngste

Søns hele Væren sammen med hendes; det hyggelige Hjem, de i Forening dannede i Moders Alderdomsdage, søgte Ældre og Yngre af Slægten til og fandt i det et forenende Baand. Naar Sommeren kom, var det hende trods den høje Alder kjært og let at rejse til Sønnerne og Slægten i Jylland og til Vennerne paa Laaland. Dog meldte sig hendes Livsaften med at Øjet blev svagt seende og Øret lidt tungt hørende, og Hjertet længtes ofte efter at forenes med de Forudgangne, og hun holdt af at tale om sin Længsel. Vinteren 1874-75 blev alvorlig for hende ved at Flere af Slægten fik deres Hjemgangsbudskab, og nu kom det til hende. Pintsedag paadrog hun sig paa Kirkevejen en Forkølelse, der tog saadan Magt, at det snart saaes, at det blev Døden; adspurgt, om hun ikke gjerne vilde leve lidt endnu, var det hendes Svar, at hun helst nu, mens hun for nogle Dage var i Besøg hos sin Datter, vilde dø, og Gud hørte hendes Bøn; Fredag den 21de Mai Kl. 10 gik hun stille ind til det evige Liv. Endt var hendes Dagværk; en ren og kjærlig Sjæl, from og god, opoffrende og trofast, hvad Slægt og Venner ofte fik at mærke, var gaaet hjem; Fred med hendes Minde!

Den følgende Onsdag fandt Bisættelse Sted i Frue Kirke i Kjøbenhavn, hvor den ældste nulevende Søn aflagde foranferte Taksigelsens Vidnesbyrd om hende; hertil knyttede den gamle Far-

broder et Par Ord i versificeret Form (se foran) som sin Mindeblomst ved Baaren; tilsidst forrettede den yngre Søn Jordpaakastelsen og bad Fadervor. En Kreds af gamle og yngre Venner havde med den talrige Slægt samlet sig om den af Kjærlighedskrandse rigt smykkede Baare.

Efter Moders Ønske førte hendes fire Sønner Støvet til Hvile paa Odense Kirkegaard; en Bøn bad vi ved vore Forældres Grav med Tak for hvad Gud havde givet os i dem og med Haab om formedelst Guds Naade i Jesus Christus at mødes med dem i et saligt Liv hisset.
